

Коментарі ВЕЛ до законопроектів
на засідання Комітету з питань екологічної політики, природокористування та
ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи
20 травня 2015 року

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері охорони природно-заповідного фонду України (реєстр № 2311 від 04.03.2015)

Пропонуємо підтримати даний законопроект, оскільки він сприятиме розвитку природно-заповідного фонду та збільшенню кількості його об'єктів.

В Україні відсоток заповідання складає 6,05%, тоді як у європейських країнах він становить у середньому 15%.

Значною проблемою розвитку природно-заповідної справи є неузгодженість законодавства – земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування – у частині врегулювання відносин у сфері заповідної справи, що потребує внесення відповідних змін та розробки нових законодавчих актів. Необхідно врегулювати суперечності між різними законодавчими актами, що стосуються природно-заповідного фонду, на що і спрямовано даний законопроект.

Законопроектом також запропоновано встановлення обов'язковості проведення державної екологічної експертизи при розробленні проектів генеральних планів населених пунктів, схем планування територій. Це дозволить зберегти цінні природні території в межах населених пунктів (парки, лісосмуги, тощо) та зменшити кількість порушень при будівництві.

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо імплементації європейських екологічних норм про охорону середовища рідкісних видів тварин і рослин) (реєстр № 2604 від 08.04.2015)

Пропонуємо підтримати даний законопроект.

Шляхом підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом та його державами-членами, з іншої сторони, наша країна зобов'язалася імплементувати європейські директиви у національне законодавство. До Угоди ввійшли у сфері охорони природи увійшли наступні директиви ЄС:

Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів.

Директива має на меті формування правових засад охорони, управління та контролю популяцій природних видів птахів, а також регулювання використання цих видів у державах-членах Європейського Союзу. Вона служить для забезпечення основного захисту природних видів птахів від неконтрольованого відстрілу,

відлову та знищення іншими способами, а також для забезпечення достатньої охорони ареалів їх проживання та оселищ, особливо це стосується зникаючих і мігруючих видів.

Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

Основною метою прийняття Директиви є сприяння збереженню біорізноманіття шляхом збереження природних середовищ (далі — оселищ) і видів природної флори та фауни, які мають важливе значення для суспільства на території держав-членів Європейського Союзу. Двома основними базовими принципами Директиви є створення та функціонування мережі природоохоронних територій NATURA 2000 і сувора система охорони видів. Директива доповнює Директиву № 2009/147/ЄС про захист природних видів птахів.

Законопроект передбачає імплементацію цих директив у національне законодавство шляхом внесення змін до декількох законів України.

Він спрямований на посилення заповідного режиму на територіях природно-заповідного фонду, що є вкрай необхідним, оскільки численні порушення принципів заповідання призводить до зменшення кількості рідкісних видів тварин і рослин внаслідок знищення їхніх ареалів існування.

Проект Постанови про Державну програму безпечного поводження з твердими побутовими відходами, роздільне збирання, сортування та їх переробку (реєстр № 2691 від 21.04.2015).

Пропонуємо відхилити цей законопроект у зв'язку з необхідністю внесення змін і доповнень у закони та кодекси України.

Проект Постанови про вжиття заходів реагування та хід ліквідації надзвичайної ситуації, яка склалась в кінці квітня 2015 року у зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення (реєстр № 2807 від 12.05.2015).

Пропонуємо підтримати, оскільки забезпечення безпеки Зони відчуження є головною запорукою національної безпеки України.

Лісова пожежа, що сталася 28 квітня 2015 року призвела до вторинного радіаційного забруднення навколишнього середовища внаслідок вивільнення радіонуклідів, які накопичилися у деревині та ґрунті. Протягом років радіоактивні елементи мігрували у навколишньому середовищі та включалися у біологічні процеси. Внаслідок пожежі вони з катастрофічною швидкістю вивільнилися та надійшли у довкілля.

Оскільки в Україні не існує системи відшкодування екологічних ризиків для мешканців, які проживають на територіях, прилеглих до атомних станцій, постраждалим від ураження радіаційним димом від зазначеної пожежі буде складно домогтися виплат компенсацій.

Уряд показав недостатню підготованість до ліквідації ситуацій такого роду. Зокрема, була нестача техніки та фахівців, що призвело до неспроможності відразу загасити пожежу.

Рекомендуємо посилити систему моніторингу на радіаційно забруднених територіях, покращити систему своєчасного сповіщення громадян про виникнення аварійних та надзвичайних ситуацій.

Проект Закону про мораторій здійснення промислового рибальства та інших видів спеціального використання водних біоресурсів на деяких рибогосподарських водних об'єктах України (реєстр № 2776 від 05.05.2015).

Пропонуємо підтримати (до моменту зняття мораторію на перевірки суб'єктів господарювання).

Законопроект вводить заборону (мораторій) на здійснення промислового рибальства на деяких рибогосподарських водних об'єктах України строком на 5 років для річок Дніпро, Десна, Південний Буг, Західний Буг, Берда, Рось, Стир, Сіверський Донець, а також озер, бухт, заток, каналів, гирл, проток, водосховищ, які мають постійний або тимчасовий зв'язок цими річками.

Масштаби браконьєрства вражають. Якщо у 1991 році було затримано 19 тис «водних» браконьєрів, то в 2013 році їх кількість зросла до 123 тис. Таке зростання правопорушень на воді пов'язане з двома факторами: почуттям безкарності і вседозволеності. Сьогодні Азовське море на межі рибної катастрофи. З п'ятдесяти промислових видів риб, які раніше чудово себе почували, залишилося три. У такому ж сумному стані й інші природні водойми. Окрім забруднення водних об'єктів промисловими та комунальними стоками, значний вплив на популяцію риби чинить браконьєрський вилов.

Згідно з рішенням Комітету щодо цього законопроекту, питання збереження та відтворення водних біоресурсів має вирішуватись шляхом неухильного дотримання законодавства України та відновлення контролю за його дотриманням. Для цього необхідно зняти мораторій на проведення екологічних перевірок суб'єктів господарювання. Це є цілком доречне зауваження, проте до моменту зняття мораторію на перевірки, ми можемо втратити залишки унікальних біоресурсів країни.

Безконтрольний вилов, який наразі здійснюється багатьма несумлінними підприємцями, порушує баланс у водних екосистемах та призводить до катастрофічного зменшення біорізноманіття. Не можна жертвувати повітрям, водою, лісами й річками заради якихось ілюзорних економічних послаблень для великого бізнесу. Не можна розвивати економіку, одночасно руйнуючи, калічаючи та вбиваючи природу! Продовження мораторію на перевірки підприємств було безвідповідальним кроком, який демонструє процвітання корупційних схем у сфері охорони навколишнього середовища. Тепер підприємства можуть безкарно порушувати вимоги природоохоронного законодавства, не боячись того, що до них завітає представник Державної екологічної інспекції.

Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо незаконного полювання та зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом) (реєстр № 2797 від 08.05.2015)

Пропонуємо підтримати.

У грудні 2014 року вздовж берега Київського водосховища активістами природоохоронних організацій було виявлено та знешкоджено 22 кілометри браконьєрських сіток.

Щорічно в Україні незаконно добувається близько 400 тис. мисливських тварин, чим завдається шкода в 50 млн. грн., а браконьєрами виловлюється риби рівно стільки ж, скільки промисловими рибальськими підприємствами – близько 200 тис. т. Через браконьєрство за останні 15 років чисельність оленів, козуль, лосів, гусей та качок зменшилась на 30-70%, а кількість риби – у 20-30 разів!

В останні роки значно зросли не тільки масштаби браконьєрства, але й технічне озброєння правопорушників. Тепер вони використовують найновіші прилади нічного бачення, ехолоти, супутникові навігатори, сучасну швидкострільну зброю, швидкохідні катери та всюдиходи (навіть зафіксовані випадки використання вертольотів та бронетранспортерів). Здається не важко спрогнозувати, що у випадку ігнорування українською владою небезпеки такого соціального лиха, як браконьєрство – вже у найближчі роки в Україні будуть знищені практично ВСІ живі природні багатства країни.